

Чи можуть притягнути до відповідальності за порушення вимог Закону, які не передбачені в статті 164-14 КУпАП

У цій статті проаналізуємо деяку практику суду щодо публічних закупівель та поговоримо, чи може настати відповідальність за відсутність певних протоколів уповноваженої особи; чи несе уповноважена особа відповідальність за внесення змін до істотних умов договору, якщо договір і додаткову угоду підписував керівник установи.

Як ми вже зазначали в статті [«Відповідальність за порушення у сфері публічних закупівель, вчинені під час дії режиму воєнного стану»](#), існують, зокрема, такі види відповідальності, що можуть стосуватись публічних закупівель:

цивільно-правова (відповідальність за позадоговірну шкоду, зокрема завдану перевищенням повноважень чи зловживанням посадовим становищем);

дисциплінарна (відповідальність згідно з трудовим договором, Кодексом законів про працю України (далі — КЗПП) чи дисциплінарним статутом);

адміністративна (відповідальність за Кодексом України про адміністративні правопорушення, далі — КУпАП);

кримінальна (відповідальність за Кримінальним кодексом України);

відповідальність за порушення бюджетного законодавства, за які до учасників бюджетного процесу можуть застосовуватися заходи впливу, передбачені статтею 117 Бюджетного кодексу України.

Статтю 164-14 КУпАП визначено конкретний перелік порушень, за вчинення яких може настати грошове стягнення з уповноваженої/посадової особи замовника чи керівника. Це ми відобразили в [шпаргалці уповноваженої особи замовника про адміністративну відповідальність](#).

Доцільно згадати, що відповідно до пункту 4.3 [Примірного положення про уповноважену особу](#), що затверджене наказом Міністерства економіки України № 40 від 08.06.2021 (далі — Примірне положення), уповноважена особа несе персональну відповідальність за:

прийняті нею рішення і вчинені дії (бездіяльність) відповідно до законів України;

повноту та достовірність інформації, що оприлюднюється на вебпорталі Уповноваженого органу з питань закупівель;

порушення вимог, установлених Законом України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) та нормативно-правовими актами, прийнятими на його виконання.

При цьому **права та обов'язки уповноваженої особи закріплені в локальних документах замовника, за порушення яких УО може нести відповідальність, зокрема дисциплінарну**. Про які документи йдеться? Наприклад, про затверджене в установі Положення про УО, Методику взаємодії структурних підрозділів тощо.

Розглянемо деякі цікаві ситуації, коли уповноважену особу може бути притягнуто до відповідальності.

Відповідальність у разі відсутності протоколів про закупівлю

Відповідно до пункту 35 частини 1 статті 1 Закону уповноважена особа (особи) — службова (посадова) чи інша особа, яка є працівником замовника і визначена відповідальною за організацію та проведення процедур закупівель/спрощених закупівель згідно з цим Законом.

Згідно з частиною 10 статті 11 Закону рішення уповноваженої особи оформлюються протоколом із зазначенням дати прийняття рішення, який підписується уповноваженою особою.

Згідно з підпунктом 5 частини 10 статті 11 Закону та пунктом 3.9 Примірного положення уповноважена особа забезпечує складання, затвердження та зберігання відповідних документів з питань публічних закупівель, визначених цим Законом. Пунктом 3.4 розділу 3 Примірного положення визначено, що рішення уповноваженої особи оформлюються протоколом із зазначенням дати прийняття рішення, який підписується уповноваженою особою.

Зазвичай замовники в локальних документах затверджують аналогічні положення. Тому недотримання таких положень може призвести до дисциплінарного стягнення (*оскільки стаття 164-14 КУпАП не передбачає стягнення за відсутність протоколів*), яке може бути накладене керівником установи, наприклад на підставі записки керівника уповноваженої особи тощо.

На працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність згідно зі статутами, положеннями та іншими актами законодавства про дисципліну, дисциплінарні стягнення

можуть накладатися також органами, вищими у порядку підлеглості щодо замовника (стаття 147-1 КЗпП).

Під дисциплінарною відповідальністю розуміється догана або звільнення. Роботодавець має право замість накладання дисциплінарного стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу.

Законодавством, статутами й положеннями про дисципліну можуть бути передбачені для окремих категорій працівників й інші дисциплінарні стягнення.

Виходячи з норм частини 10 статті 11 Закону України «Про публічні закупівлі», вимога для уповноваженої особи оформлювати та підписувати протокол є у разі прийняття нею будь-яких рішень, пов'язаних з організацією та проведенням закупівель. Наприклад, що супроводжують дії уповноваженої особи щодо планування закупівлі, вибору та проведення процедур закупівель/спрощених закупівель, оприлюднення інформації в електронній системі закупівель тощо. При цьому відповідно до статті 10 Закону обов'язковому оприлюдненню з боку замовника підлягають протокол кваліфікаційного відбору (протягом одного дня з дня його затвердження) при застосуванні торгів з обмеженою участю та протокол розгляду тендерних пропозицій (протягом одного дня з дня його затвердження) при застосуванні процедури відкритих торгів у разі оприлюднення оголошення про проведення конкурентних процедур закупівель згідно з частиною 3 статті 10 Закону. Оприлюднення інших протоколів уповноваженої особи можливе за необхідності та з урахуванням технічної реалізації в електронній системі закупівель (відповідь Мінекономіки на запит 1446/2021).

Відповідальність уповноваженої особи за укладення додаткових угод, які підписані керівником організації

У цій категорії справ суд здебільшого закриває провадження у справі через відсутність в діях уповноваженої особи складу адміністративного правопорушення.

Приклад 1

У постанові Козятинського міськрайонного суду Вінницької області від 13.09.2021 у справі № 133/1136/21 зазначено: «...у протоколі про адміністративне правопорушення не ставиться питання щодо порушення ОСОБА_1 переговорної процедури закупівлі на умовах, не передбачених законом.

Додаткові угоди підписано начальником відділу культури Козятинської міської ради, а

тому підстави вважати, що внесення змін до договорів здійснювалося ОСОБА_1, відсутні».

Приклад 2

У постанові Волочиського районного суду Хмельницької області від 09.01.2024 у справі № [671/2831/23](#) зазначено: «...у вину ОСОБА_1 ставиться порушення законодавства про закупівлі, а саме: внесення змін до істотних умов договору про закупівлю у випадках, не передбачених законом, за що передбачена відповідальність за ч. 3 ст. 164-14 КУпАП.

Судом встановлено, що ОСОБА_1 призначено уповноваженою особою щодо проведення процедури закупівель товарів і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 200 тис. грн, а робіт 1,5 млн грн, що підтверджується копією наказу від 23.04.2021 № 64-од.

24.01.2023 між відділом освіти, молоді та спорту Волочиської міської ради, в особі ОСОБА_3, що діє на підставі Положення (далі — Замовник), та фізичною особою — підприємцем ОСОБА_2, що діє на підставі Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань (далі — Постачальник), укладено договір № 44 за результатами процедури закупівлі ID UA-2023-01-10-000137-а.

Крім того, 12.09.2023 між відділом освіти, молоді та спорту Волочиської міської ради, в особі начальника відділу Плотнікової А. М., що діє на підставі Положення про відділ (далі — Замовник), та фізичною особою — підприємцем ОСОБА_2 (далі — Постачальник) укладено додаткову угоду № 6, якою сторони погодили внесення змін до Договору № 44 від 24.01.2023 про закупівлю товарів за державні кошти на підставі п. 17 Постанови про особливості.

Протокол про адміністративне правопорушення складений відносно ОСОБА_1 на підставі висновку про результати моніторингу процедури закупівлі UA-2023-01-10-000137-а № 343.

Однак вказані висновки, як і сам протокол, не містять інформації про те, які саме посадові обов'язки не виконала уповноважена особа ОСОБА_1 та які її дії призвели до порушення законодавства про закупівлі в частині внесення змін до істотних умов договору про закупівлю у випадках, не передбачених законом».

Доцільно також ознайомитись зі статтею [«Плановий аудит виявив нераціональне використання бюджетних коштів: огляд ситуації»](#).

Несвоєчасне надання або ненадання замовником роз'яснень щодо тендерної документації

Відповідно до статті 24 Закону замовник повинен протягом трьох робочих днів з дня оприлюднення звернення за роз'ясненнями надати роз'яснення на звернення та оприлюднити його в електронній системі закупівель відповідно до статті 10 цього Закону.

З 19.10.2022 на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування замовники, що зобов'язані здійснювати публічні закупівлі товарів, робіт і послуг відповідно до Закону, проводять закупівлі відповідно до Особливостей, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (із змінами) (далі — Особливості), яка прийнята Урядом на виконання вимог Закону.

Згідно з пунктом 51 Особливостей фізична/юридична особа має право не пізніше ніж за три дні до закінчення строку подання тендерної пропозиції звернутися через електронну систему закупівель до замовника за роз'ясненнями щодо тендерної документації та / або звернутися до замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення тендеру. Усі звернення за роз'ясненнями та звернення щодо усунення порушення автоматично оприлюднюються в електронній системі закупівель без ідентифікації особи, яка звернулася до замовника.

Замовник повинен протягом трьох днів з дати їх оприлюднення надати роз'яснення на звернення шляхом оприлюднення його в електронній системі закупівель. У разі несвоєчасного надання замовником роз'яснень щодо змісту тендерної документації електронна система закупівель автоматично зупиняє перебіг відкритих торгів. Для поновлення перебігу відкритих торгів замовник повинен розмістити роз'яснення щодо змісту тендерної документації в електронній системі закупівель з одночасним продовженням строку подання тендерних пропозицій не менш як на чотири дні.

Поряд з цим частиною 1 статті 44 Закону встановлено, що за порушення вимог, установлених цим Законом та нормативно-правовими актами, прийнятими на виконання цього Закону, уповноважені особи, службові (посадові) особи замовників несуть відповідальність згідно із законами України.

Згідно зі статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення несвоєчасне надання або ненадання замовником роз'яснень щодо змісту тендерної документації тягне за собою накладення штрафу на службових (посадових), уповноважених осіб замовника в розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1 700 грн).

Аналогічне роз'яснення відносно притягнення замовника до відповідальності за ненадання чи несвоєчасне надання роз'яснень щодо тендерної документації надано Міністерством економіки України на запит ТОВ «Фірма „Володар-Роз“» (відповідь на [запит](#)

[306/2023](#)).

Завантажуйте за потреби [приклад протоколу про надання роз'яснення на звернення \(запитання\)](#).

Висновки

Відповідь на питання, чи можуть притягнути до відповідальності за порушення вимог Закону, які не передбачені в статті 164-14 КУпАП, — так. Це передбачено іншими видами відповідальності, такими як цивільно-правова, дисциплінарна, кримінальна чи відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Вид відповідальності та відповідні наслідки будуть залежати від ряду обставин, що склались, зокрема хто виявив правопорушення (чи це контролюючі органи, чи внутрішній аудит замовника тощо), які ще порушення закупівельного законодавства було знайдено тощо.

Корисно для прочитання:

[«Перешкоджання діяльності ДАСУ в рамках публічних закупівель»;](#)

[«Що здебільшого перевіряє ДАСУ в моніторингах спрощених закупівель та закупівель без використання ЕСЗ»;](#)

[«Державна аудиторська служба повідомила про статистику перевірки закупівель за 2023 рік».](#)